

YAŞAMDA MALİ ÇÖZÜM

(29 Mayıs 2014)

Yahya ARIKAN

malicozum@ismmmo.org.tr

Mükellefi Kategorize Etme, Oynama!

“Beni kategorize etme

Benle oynama

Yaftayı yapıştırıp

Bana isim koyma”

Dizeleriyle anımsadığımız Bülent Ortaçgil’e ait ünlü şarkının sözleri, görüyoruz ki, tam da KDV mükelleflerinin bugünkü durumunu yansıtan bir mesaj veriyor. Nasıl mı? Başlayalım...

Gelir İdaresi verilerine göre Nisan 2014 dönemi itibariyle Türkiye’de faal Katma Değer Vergisi mükellefi sayısı yaklaşık 2 milyon 364 bin. Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliği’ni detaylı incelemek bu açıdan önemli. Çünkü önümüzdeki dönemde bu mükelleflerin KDV uygulamaları, Tebliğ çerçevesinde şekillenecek. Tebliğ’in olumlu ve olumsuz yönleri ne kadar iyi anlaşılırsa yürünecek yolda da engel çıkma olasılığı o derece azalacak.

‘Kod’ adı değişmişti!

Anımsanabileceği gibi ‘kod’ uygulamasının adı zaten daha önce değişmişti. “Özel esaslara tabi mükellefler listesi” adıyla uygulanmaktaydı. Yeni dönemde de uygulama sürecek.

Öncelikle belirtmek gerekir ki yeni Tebliğ ‘kod’a girmeyi zorlaştırıp, ‘kod’dan çıkmayı kolaylaştırdı. Ancak, öteden beri var olan bir başka sorun bu Tebliğ’de devam ediyor.

Özel esaslara tabi tutulacak mükelleflerin KDV iade talebi olan mükellefler olması gerekir. Bu talebi olmayan mükellefin özel esaslara tabi tutulması mümkün olamaz. Çünkü ‘özel esaslar’ bir KDV iade süreci yöntemini ifade eder. Herhangi bir olumsuzluğu bulunmayan mükelleflerin KDV iade talepleri ‘genel esaslara’ göre yerine getirilir. Haklarında olumsuz rapor ya da olumsuz tespit bulunan mükelleflerin iade talepleri ise ‘özel esaslara’ göre yerine getirilir. Yani KDV iade talebi olmayan mükelleflerin ne genel esaslara ne de özel esaslara bir ilgisi olamaz. Nitekim, Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliği de aslında bu mantık çerçevesinde düzenlemelerini yapar.

Özel Esaslar neler?

Buna ilişkin düzenlemeler, Tebliğin, “*IV. KDV İADESİNDE ORTAK HUSUSLAR*” başlığını taşıyan bölümünde var. Bölümün ilk paragrafı, “*özel esaslara tabi mükelleflerin iade talepleri Tebliğin (IV/E) bölümünde belirlenen esaslara göre sonuçlandırılır*” cümlesi ile biter.

Tebliğin IV/E bölümü ise ‘özel esaslar’ı kapsar. Bu bölümün, 3065 sayılı Kanunun 9, 11, 29, 32 ve iadeyi düzenleyen diğer maddelerinde yer alan yetkilere istinaden, gerçekte iadesi gereken KDV’nin tespitine yönelik olarak düzenlendiği, Tebliğin IV/E-1.1. bölümünde belirtilir.

Yani yapılan bu belirlemelerin tamamı ‘özel esaslar’ uygulamasının KDV iadesi talep eden mükelleflerle ilgili olduğunu teyid eder. Zaten, Maliye Bakanlığı’nın yetki aldığı

maddeler de iadeyi düzenleyen maddelerdir. Tüm bunlara rağmen Tebliğ'in örneğin IV/E-1.3 bölümünde, haklarında olumsuz rapor veya olumsuz tespit bulunan mükelleflerin, KDV iade talepleri bulunmasa bile özel esaslara tabi tutulabilecekleri belirtilir.

İşte karşı çıktığımız nokta budur. 'Özel esaslar' iade uygulaması ile ilgili bir esastır. İade talebi olmayan mükelleflerin bu esasa tabi tutulması mümkün değildir. Maliye bu şekilde davranarak mükellefleri Anayasamıza aykırı bir şekilde ve üstelik yargı kararları da ortadayken kategorize ediyor.

Maliye, sahte veya muhteviyatı itibariyle yanıltıcı belge düzenleme veya kullanma yönünde hakkında olumsuz rapor veya tespit bulunan mükellefleri elbette incelemeye alabilir. Bunlara vergi tarh edip ceza uygulayabilir. Ancak, kesinlikle ve kesinlikle iade talebi olmayan mükellefleri kategorize edecek şekilde listeleyemez, onları özel esaslara alamaz. Buna kanunen de yetkisi yoktur.

Bu şekliyle Tebliğin ilgili bölümlerinin de mükellefler veya hakkı ihlal olanlar tarafından iptal davasına konu edilmesi muhtemeldir.

Soma'dan kimler ders çıkardı?

Soma faciasının ardından, yasal sorumluluktan öte, "vicdani sorumlulukla" dahi olsa tek bir istifa haberinin gelmemesi oldukça can sıkıcıydı. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, İş Teftiş Kurulu, İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü gibi kurumlar sanki hiçbir şey olmamış gibi bir sessizliğe büründüler ve böyle de devam ediyor.

Madalyonun diğer yüzünde ise görüyoruz ki Soma sonrası çok sayıda, özellikle de işletme sahibi okurumuz yükümlülüklerini soruyor. Anlıyoruz ki, birçok işletme belki bu kaza sonrası kendisine çeki-düzen verecek. Bu niyette olanlar için bizce ilk atılması gereken hamle, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile diğer mevzuat çerçevesinde işverenlere getirilen yükümlülükler uyulmasıdır. İşte madde madde o yükümlülükler:

İşyeri ve yükümlülükleri

- Risk değerlendirmesi yapmak veya yaptırmak
- Acil eylem planı yapmak
- Çalışanlara iş sağlığı ve güvenliği eğitimi verilmesi
- Tehlikeli ve çok tehlikeli işlerde çalışanlara mesleki eğitim verilmesi
- İlk Yardım Eğitimleri ve Sertifikaları
- Yangın Eğitimleri ve Sertifikaları
- 50 ve daha fazla işçi çalışan işyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulu kurulması
- Çalışan temsilcisi atanması/seçilmesi
- İş güvenliği malzemelerinin temini ve kullanılması
- Onaylı defter tutmak
- Kazan, basınçlı kaplar, elektrikli aletler, jeneratör kontrol ve belgelendirmeleri yapılması
- Ortam ölçümlerinin yaptırılması
- İşyeri hekimi ve İSG uzmanı çalıştırılması veya OSGB'lerden hizmet alınması.

***

SORU-CEVAP

İŞ KAZASI AYLIĞI/PRİM GÜNÜ İLİŞKİSİ

Henüz 3-4 aylık işçiyken bir yakınım iş kazası sonucu sol elini kaybetti. Gün sayısının az olması aylık bağlanmasını engeller mi? Sevil Gül

SGK tarafından iş kazasında yüzde 10 ve daha fazla maluliyeti olanlara prim gün sayısı aranmadan sürekli iş göremezlik geliri bağlanır. Yakınınız yüzde 10'dan daha fazla çalışma gücü kaybı varsa SGK'ya başvurmalı.